

รายงาน

ของ

คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
วุฒิสภา

พิจารณาศึกษา

เรื่อง สถานการณ์และปัญหาขาบ้ต่อเด็กและเยาวชน
ในประเทศไทย

สว
10/2
7.3
363.45
2545
ฉ.1

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961142719

(สำเนา)

ที่ สว ๐๐๑๐/ (ร ๙)

วุฒิสภา

ถนนอยู่ทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง สถานการณ์และปัญหาเยาวชนบ้านต๋องและเยาวชนในประเทศไทย

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง สถานการณ์และปัญหาเยาวชนบ้านต๋องและเยาวชน
ในประเทศไทย

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้น ซึ่งคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กระทำการ กิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ในการประชุม คณะกรรมการ ได้มีมติที่จะพิจารณาเรื่อง สถานการณ์และปัญหาเยาวชนบ้านต๋องและเยาวชน ในประเทศไทย ต่อมาที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕ ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายมนตรี สันทวิชัย	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายพีครุดดีน บอดอ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายทวีป ชวัญบุรี	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายชุมพล ศิลปอาชา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. นายชงค์ วงษ์จันทร์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นางมาลีรัตน์ แก้วก่า	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นางกรองกาญจน์ วิสมหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายพิชัย ข้าเพชร	
๑๑. นายวิเชียร เปาอินทร์	
๑๒. นางวิลาวัลย์ ตันวัฒนะพงษ์	

๑๓. นายสงวน นันทชาติ

๑๔. นางสุนีย์ อินฉัตร

๑๕. นางอรัญญา สุจนิล

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว โดยได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ มีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารรายงานที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วัลลภ ตังคณานุรักษ์

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง

(นางพิมพาวรรณ อุณากุล)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการกิจการสตรี

เยาวชนและผู้สูงอายุ

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๗๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๖๗๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๗๓

มณฑิชา พิมพ์

ศิริพร ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
วุฒิสภา

เรื่อง สถานการณ์และปัญหาเยาวชนและเยาวชนในประเทศไทย

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้น ซึ่งคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กระทำการ กิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ในการประชุม คณะกรรมการ ได้มีมติที่จะพิจารณาเรื่อง สถานการณ์และปัญหาเยาวชนและเยาวชนในประเทศไทย ต่อมาที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอ รายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๙ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕

วิธีดำเนินการพิจารณาศึกษา

๑. แต่งตั้งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ และนักวิชาการประจำคณะกรรมการ ตามประกาศ วุฒิสภาเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตั้งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำ คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๖ ประกอบด้วย

- รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
- นายอัคร ชูทัพ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
- นายหมอตล บุระมาน นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
- ดร.นภาศรี มณีวงศ์ นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
- นางอำไพวรรณ ตรีสกุล เลขานุการประจำคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการได้แต่งตั้ง นายขวัญชัย ไตรยพิช หัวหน้าฝ่ายประชุม ๓ กองกรรมการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้ช่วยเลขานุการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๗๘ วรรคสาม

๓. พิจารณาศึกษาข้อมูลจากเอกสาร กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง สถิติและ รายงานที่เกี่ยวข้อง

๔. พิจารณาศึกษาโดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาแถลงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย

๔.๑ ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือพลตำรวจโท นพดล สมบูรณ์ทรัพย์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๔.๒ จากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- นายธีรภัทร สันติเมทนีดล รองเลขาธิการ
- นางรัศมี วิศทเวทย์ รองเลขาธิการ
- นายภิญโญ ทองชัย ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน

๔.๓ จากกระทรวงศึกษาธิการ

- นายมนัสชัย ชัชวาลย์ อาจารย์ ๑ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต กรมอาชีวศึกษา

๕. พิจารณาข้อมูลจากการเดินทางไปศึกษาดูงาน จำนวน ๑ ครั้ง คือระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๓ ณ จังหวัดเชียงราย

๖. พิจารณาข้อมูลจากการจัดการสัมมนา เรื่อง “มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชน : กลไกทางสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา” วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการมาธิการ หมายเลข ๒๑๓-๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการมาธิการขอเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมาธิการ ตามรายงานข้างท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้พิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ มาได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายวิมลภัก ตั้งคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการมาธิการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

สถานการณ์และปัญหายาบ้าต่อเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

1. บทนำ

1. การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยกำลังเป็นปัญหาวิกฤตทางสังคมที่รุนแรงยิ่ง เป็นการทำให้ความมั่นคงในเชิงคุณภาพประชากรให้อ่อนด้อยลงในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกายที่ทรุดโทรมลง สติปัญญาการเรียนรู้ต่ำลง ความรุนแรงในพฤติกรรม การเพิ่มจำนวนอาชญากรรมที่กระทำผิดในคดีต่าง ๆ การสิ้นเปลืองงบประมาณคนล้มลุกที่กว่า 80% ล้วนมาจากคดียาบ้าแทนทั้งสิ้น ระบบครอบครัวที่แตกแยก การสูญเสียสามีภรรยา บุตรหลานเข้าสู่กระบวนการค้ายาบ้ามีเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ศีลธรรมเสื่อมโทรมลง มีวัฒนธรรมเชื่อมโยงเป็นปรากฏการณ์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ยึดพฤติกรรมเป็นแนวปฏิบัติ "วัดถุนิยม เพศเสรี ยาเสพติด" และอื่น ๆ สถานการณ์และปัญหายาบ้าขยายตัวจนมีผู้เสพและผู้จำหน่ายถึง 3 ล้านคน เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนถึง 6 แสนคน (จากจำนวนประชากรของประเทศไทยในปี พ.ศ.2542 รวม ทั้งสิ้น 60.6 ล้านคน เป็นเด็กและเยาวชน 22.5 ล้านคน)

ในระยะหลังภาพการจับกุมผู้ค้ายาบ้ามีจำนวนมากขึ้นและปริมาณยาที่จับได้ก็เพิ่มมากขึ้น 2-3 ล้านเม็ด มีการคาดการณ์การของหน่วยงานได้แก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกองทัพบกที่ค่อนข้างตรงกันว่าในปี พ.ศ.2543-2544 จะมียาบ้าทะลักเข้าสู่ประเทศไทยถึง ปีละ 600-700 ล้านเม็ด แต่ผลการจับกุมจะได้เพียง 10-15% คิดเป็น 60-70 ล้านเม็ดทั่วประเทศ ทำให้หน้าเป็นห่วงอย่างยิ่งที่ยาบ้าจำนวนมากเหล่านี้ได้ถูกระบบตลาดขายตรงส่งต่อเข้าถึงทุกจังหวัด ชุมชน พื้นที่แต่ละแห่งอย่างง่ายดายและรวดเร็ว ยาบ้าจึงหาซื้อได้ง่าย การรับส่งเกิดขึ้นตลอดเวลา มีผลตอบแทนในรูปผลประโยชน์ครบวงจร เกิดชุมชนที่อ่อนแอกระจายจัดกระจายทั่วประเทศ กอปรกับสภาวะปัญหาคนว่างงาน 2-3 ล้านคนที่ไร้โอกาส รายได้ และสภาพขัดสน ได้ตัดสินใจเข้าสู่การเสี่ยงในวงจรยาเสพติดทุกชั้นตอนนับแต่การรับช่วงส่งต่อยาบ้า เข้าสู่ตลาดในชุมชน โรงเรียน หอพัก วัดฯลฯ การเสพระบาดไปสู่เด็กกลุ่มต่าง ๆ มากขึ้นทั้งในระบบขายตรง การเสพยาบ้าฟรี ผลตอบแทนในรูปเงินทอง วัตถุ สิ่งของ การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ ฐานะของครอบครัวให้ดียิ่งขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่เข้าสู่กระบวนการค้ายาบ้า กล่าวได้ว่า การสูญเสียชุมชน ครอบครัว เด็กและเยาวชนต่อองค์กรการค้ายาบ้าในระดับองค์กรขนาดใหญ่ที่มีอำนาจและอิทธิพลกว้างขวางระดับบนและในระดับย่อยพื้นที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและระบาดไปทั่วของสังคมไทยในสภาพปัจจุบันนี้

สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้รายงานสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดว่า มีจำนวนผู้ติดและผู้ใช้ยาเสพติดทั้งประเทศรวมประมาณ 3,000,000 คน จำแนกเป็นผู้ใช้หรือผู้เสพแต่ยังไม่ติด 2,700,000 คน และผู้ติด 300,000 คน และการแพร่ระบาดได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากหมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศ 73,538 หมู่บ้าน พบว่า ปี 2539 มีหมู่บ้านชุมชนประสบปัญหายาเสพติด 23,841 แห่ง และขยายเป็น 33,885 แห่ง ในปี 2543 โดยจำแนกเป็นหมู่บ้านรุนแรง 7,374 หมู่บ้านปานกลาง 10,798 หมู่บ้าน และเบาบาง 15,713 หมู่บ้าน การสำรวจการแพร่ระบาดในกลุ่มนักศึกษาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรวม 663,287 คน โดยเกี่ยวข้องกับยาบ้า 380,565 คน จากนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ติด 80,816 คน ผู้ใช้และผู้มีประสบการณ์เคยใช้ 429,473 คน ผู้ติดและผู้ใช้ที่มีพฤติกรรมซ้ำ 152,998 คน สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดนั้นพบว่า การผลิตยาบ้ามากกว่า 90% ยังมาจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน และยังมีการผลิตในพื้นที่ตอนในเพื่อหลบเลี่ยงการสกัดกั้นการนำเข้าและควบคุมเคมีภัณฑ์ และมีหมู่บ้านชายแดนที่ต้องลดความรุนแรงและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สามารถสกัดกั้นและเฝ้าระวังการนำเข้ายาเสพติดรวม 1,807 หมู่บ้าน จำแนกเป็นหมู่บ้านหลัก 639 หมู่บ้าน หมู่บ้านเฝ้าระวัง 1,168 หมู่บ้าน

การแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลที่ผ่านมาได้มุ่งสู่นโยบาย 141/2541 การสร้างเอกภาพการจัดการระดับชาติและระดับพื้นที่ การรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ โครงการราชฎีรัฐประสานงานด้านภัยยาเสพติด ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ชงประจำหมู่บ้านปลอดยาเสพติด โรงเรียนสีขาว การจัดประชุมสัมมนา การผลิตสื่อต่าง ๆ การจับกุมผู้ค้ายาบ้ามีมากขึ้น ฯลฯ รัฐได้มองปัญหาวิกฤติของชาติเป็นนโยบายเร่งด่วน "ความยากจน คอร์รัปชัน ยาเสพติด" ที่ต้องปราบปราม แก้ไขให้ลดน้อยลงให้ได้ มีการประกาศสงครามกับปัญหายาเสพติด ความตื่นตัวของประชาชนในสังคมต่อปัญหายาบ้ามีมากขึ้นทุกขณะ หลายฝ่ายพยายามร่วมมือกันมากขึ้น แต่ในข้อเท็จจริงยาบ้ามิได้ลดลงแม้แต่น้อย สถานการณ์และปัญหายาบ้าในระดับล่างสุด ชุมชน พื้นที่ทุกแห่ง ครอบคลุมทุกระดับ โรงเรียนทุกประเภทอยู่ในขั้นวิกฤต เสี่ยงและมีโอกาสรองรับการแพร่ระบาดยาบ้าเท่าเทียมกัน ปัญหายาบ้ามิได้ลดลงมากเท่าที่ควร

สถานการณ์และปัญหายาบ้าในสภาพปัจจุบันเป็นเช่นไร องค์กรค้ายาบ้ามีกระบวนการคิดยุทธศาสตร์อย่างไร เชื่อมโยง เครือข่ายด้วยระบบอะไรบ้าง ทำไมนโยบายของรัฐบาลและกลไกราชการจึงพ่ายแพ้และล่าช้ากว่าสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เด็กและเยาวชนไทยจำนวนมากเข้าสู่กระบวนการผลิต เสพ และจำหน่ายด้วยเหตุผลและปัจจัยสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหลายด้าน การต่อสู้กับปัญหาศีลธรรม ค่านิยมครอบครัว คนดกงาน จะเริ่มต้นอย่างไรคนจึงจะตระหนักในภารกิจทางสังคมเพิ่มขึ้น สภาพลไกราชการที่ปฏิบัติงานตามกรอบเวลา วัฒนธรรมองค์กรงบประมาณ และอื่น ๆ สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของชุมชนหรือไม่ องค์กรประกอบเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายนับแต่ภาคการเมือง ราชการ สื่อมวลชน และประชาชนต้องเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในวิกฤตปัญหาสังคมด้านนี้มากขึ้นตามลำดับ

2. คำถามในการวิจัย

1. สถานการณ์และปัญหายาบ้ารุนแรงมากขึ้นหรือไม่ตลาดยาบ้าจึงเกิดขึ้นมากมายในประเทศไทย อะไรคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้การแพร่ขยาย การเกิดผู้จำหน่ายและผู้เสพมีอัตราขยายตัวอย่างรวดเร็วจนยากแก่การปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดรักษาให้หมดไปได้

2. องค์การค้ายาบ้ามียุทธศาสตร์ กระบวนการจัดการ และการสร้างเครือข่ายอย่างไรในเชิงศึกษาเปรียบเทียบกับนโยบายของรัฐ กลไกราชการ และมาตรการต่าง ๆ ระบบใดที่ได้ผลความสำเร็จและความล้มเหลวแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

3. เด็กและเยาวชนไทยเข้าสู่กระบวนการเสพ การผลิต และการจำหน่ายยาบ้าด้วยสาเหตุอะไร ทำไมองค์การค้ายาบ้าจึงมุ่งสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนด้วยเหตุผลสำคัญในมิติอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหายาบ้าในกระบวนการผลิต การเสพ และการจำหน่ายในประเทศไทย ความรุนแรงของปัญหาและสถานการณ์ในชุมชน สถานบัน โรงเรียนหน่วยงานระดับพื้นที่ที่แตกต่างกันของการแพร่ขยายยาบ้าลงสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนไทย

2. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์การค้ายาบ้ากับรัฐบาล กลไกราชการในเชิงยุทธศาสตร์กระบวนการจัดการ มาตรการ ระบบเครือข่าย เงื่อนไขของความสำเร็จและความล้มเหลวความแตกต่างของการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม และผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการทั้งองค์การค้ายาบ้าและนโยบายของรัฐบาล

3. การวิเคราะห์สภาวะ เงื่อนไขของบุคคล ระบบและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบตัวเด็กและเยาวชนอันนำไปสู่การเป็นเหยื่อและเครื่องมือในกระบวนการผลิต การเสพ และจำหน่ายยาบ้าตามความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ต่าง ๆ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงเอกสาร รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานการศึกษาของภาคราชการ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ สถิติตัวเลขและผลการดำเนินงานของรัฐบาลที่ผ่านมา

2. การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ การเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าชี้แจงตามกรอบประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การแสดงความคิดเห็นในข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล กลไกของรัฐ ยุทธศาสตร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น ความสำเร็จและความล้มเหลวที่ติดตามมา

3. การศึกษาลงดูพื้นที่ในบริเวณชายแดนที่ใกล้แหล่งผลิต บริเวณแหล่งพักยา และกระบวนการขยายเครือข่ายองค์การค้ายา

4. การสังเคราะห์รายงานการศึกษา เอกสาร ผลการวิจัย การประชุมสัมมนา การสรุปข้อมูล การตรวจสอบผลการดำเนินงาน การลงภาคสนามและสรุปผลการศึกษา

5. สรุปผลการวิจัย

1. องค์การค้ายาบ้าเป็นขบวนการที่เติบโตอย่างรวดเร็วทั้งการเชื่อมโยงระหว่างประเทศและระดับสากล มีอำนาจและอิทธิพลสูง แต่ความเป็นองค์การค้ายาในรูปแบบและโครงสร้าง (Organized Drug Crime) กลับไม่มีข้อมูลความชัดเจนและความเป็นมาขององค์การค้ายาบ้านี้มากนัก ลักษณะการดำเนินการ การบริหารจัดการ ระบบการผลิต การส่งยา ขายลงสู่พื้นที่เป็นระบบ "สหวิทยาการ" ที่มีประสิทธิภาพยิ่ง ทั้งในเชิงการผลิตเป็นระบบอุตสาหกรรมในเขตกันชนของชนกลุ่มน้อยอิสระ การขนส่งควบคุมดูแลด้วยระบบอาวุธที่ทันสมัย กองทัพมดชนกลุ่มน้อย ระบบการเมืองในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ระบบตลาดขายตรงเพิ่มยอดเพิ่มจำนวน การซื้อกลไกของรัฐบางส่วนมาเป็นเครื่องมือและช่วยปกป้องขบวนการทุกขั้นตอน การขนส่งสิ่งสื่อสารเคมีด้วยการใช้เทคโนโลยี สื่ออุปกรณ์ทันสมัย ระบบฟอกเงินให้ถูกกฎหมายโดยการผ่านสถาบันทางการเงิน ธนาคารทั้งในประเทศและนอกประเทศ การนำจิตวิทยาชุมชนมากำหนดกรอบ เงื่อนไข การควบคุมหน่วยประชาชนในพื้นที่ และการเข้าถึงปัญหาชีวิต ความต้องการระบบความสุขของเด็กและเยาวชนไทย ด้วยวิธีการดำเนินการในลักษณะเครือข่ายเชื่อมโยงความก้าวหน้า ทันสมัย สัมพันธ์กับระบบการเมืองท้องถิ่น การตลาด ชุมชนที่อ่อนแอ การสร้างความมั่นใจ ผลประโยชน์รายได้สูง ความสุข สิ่งตอบแทนต่าง ๆ องค์การค้ายาบ้าจึงเติบโตอย่างรวดเร็วมีเครือข่ายที่หายาบ้าได้ง่ายในเกือบทุกจังหวัด ทุกพื้นที่ ตามสถานที่ต่าง ๆ

ในทางตรงกันข้ามกระบวนการอำนาจรัฐ นโยบายการปราบปราม ป้องกัน และบำบัดยาเสพติดของรัฐบาลที่ผ่านมามีความล่าช้าตามหลังสถานการณ์และปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้า การดำเนินการผ่านกลไกของราชการที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วยนโยบาย 141/2541 การรณรงค์ให้ความรู้ การสัมมนาทางวิชาการ การให้สัญลักษณ์ในรูปธงและป้ายปลอดยาเสพติด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน การจับกุมรายย่อย การทดลองนำร่องในบางพื้นที่แคบ ๆ ที่ถูกกำหนดไว้ ความแตกต่างในเชิงยุทธศาสตร์ ระบบและการบริหารจัดการเช่นนี้กลุ่มเป้าหมายขององค์การค้ายาบ้ากับระบบรัฐที่ผ่านกลไกราชการจึงปรากฏชัดเจนมากขึ้นตามลำดับ กล่าวได้ว่าในระยะเวลานับแต่ปี พ.ศ.2539 เป็นต้นมารัฐได้สูญเสียและพ่ายแพ้ต่อองค์การค้ายาบ้ามาโดยตลอด

2. การปราบปรามจับกุมยาบ้าได้ผลสำเร็จเพียง 10-12% ของจำนวนยาบ้าทั้งหมดที่ถูกนำเข้ามาในประเทศไทยในลักษณะอุปสงค์ท่วม (Over Supply) ประมาณการในปี พ.ศ.2543 -2544 จะมียาบ้าทะลักเข้าประเทศไทยถึง 600-700 ล้านเม็ดต่อปี เมื่อพิจารณาผลจากต้นทางแหล่งการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดนแนวตะเข็บจังหวัดเชียงราย มีสถิติการจับกุมได้ปีละประมาณ 5 ล้านเม็ดเศษ จำนวนยาบ้าเกือบทั้งหมดถูกส่งลำเลียงด้วย

วิธีการต่าง ๆ ที่แยบยลเปลี่ยนแปลงตลอด ง่ายสะดวกและผ่านการตรวจค้นเข้าสู่จุดพักยาที่ กรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลจำนวนมากมายามหาศาลเพื่อรอการจัดการในการส่งต่อระบบ ลูกค้ำระดับจังหวัด พื้นที่ ชุมชน รายใหญ่และรายย่อย ตามคำสั่งซื้อที่เข้ามา เมื่อมองการปราบปรามจับกุมศูนย์กลางค้าและส่งยาใหญ่ที่สุดคือ กรุงเทพมหานครมีปริมาณการจับกุมได้ 55-60 ล้านเม็ด เมื่อรวมทั้งประเทศจะมีสถิติการจับกุมปราบปรามประมาณ 70-80 ล้านเม็ดคิดเป็น 10-15% ของยาบ้า 600-700 ล้านเม็ดยาบ้าที่จับกุมปราบปรามได้เมื่อเทียบกับยาบ้าที่ส่งไปจำหน่ายทั่วทั้งประเทศ เกือบทุกพื้นที่จึงมีสัดส่วนต่ำมากและถือเป็นความล้มเหลวในเชิงการได้ข่าวสารและการปราบปรามที่ผ่านมา

3. ระบบการจัดตั้งชุมชนขององค์การค้ายาบ้ามีการจัดเตรียมด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) นักการเมืองท้องถิ่นที่มีอำนาจและอิทธิพลเชื่อมโยงกับนักการเมืองระดับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) กลไกราชการที่ถูกซื้อ การรับส่วย ผลประโยชน์ ดังเช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจในชุมชนพื้นที่บางคน 3) องค์การค้ายา มาเฟีย ผู้อยู่เบื้องหลัง ขาใหญ่ ผู้ค้ำระดับใหญ่ลงมาในชุมชนแต่ละแห่ง องค์ประกอบของกลุ่มบุคคลจะประสานจัดตั้งชุมชนให้อยู่ภายในระบบสามเสาของเขตปล่อยยาเสพติด ระบาดหนักในชุมชน บริเวณวัด แหล่งเสื่อมโทรมที่ลับตา บ้าน ครอบครัวยุคหวัด และลงไปสู่โรงเรียน สถานศึกษาในที่สุด

ชุมชนจัดตั้งเหล่านี้จะมีการสร้างอิทธิพล การข่มขู่ให้กลัว อันตราย การกลั่นแกล้ง การทำร้ายเสียชีวิต การสร้างฐานเสียงประชาชนส่วนหนึ่ง ในหลายพื้นที่นักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ค้ำรายใหญ่บางคนจึงมีธุรกิจบังหน้าครบวงจร การช่วยเหลือสาธารณะประโยชน์ การรู้จักผู้มีอิทธิพลอำนาจ การมีฐานเสียงขบไล่เจ้าหน้าที่บางคนที่ไม่ร่วมมือออกจากพื้นที่ได้ กลไกตำรวจบางคนปล่อยยา มีสายหาข่าว แกล้งจับหรือยึดยาบ้าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ รับส่วย และเป็นผู้นำข่าวไปสู่ผู้ค้ายาในชุมชน ในทางตรงกันข้ามสภาพปัญหา พื้นฐานดั้งเดิมส่วนใหญ่ของชุมชนมีความอ่อนแอพึ่งตนเองแทบไม่ได้ หลายชุมชนมีแต่คนตกงานสิ้นหวัง เด็ก คนชรา ขาดผู้นำธรรมชาติที่เป็นแกนกลางร่วมกันต่อสู้ภัยของยาบ้าได้ กลัวภัยอันตราย คุกคาม อิทธิพลมืด ประชาชนและกลุ่มผู้นำนั้นรับรู้ รับทราบสถานที่ กลุ่มบุคคล และธุรกิจยาบ้าในชุมชนมาโดยตลอดแต่ไม่สามารถสู้กับปัญหานี้ได้โดยตรง ความเชื่อมั่นต่อกลไกราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับล่างไม่เกิดขึ้น ความคลางแคลงใจต่อการไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือการเลือกปฏิบัติมีโดยตลอด กลไกราชการมีปัญหาการประสานงานกับชุมชนแทบทุกด้านมีช่องว่างและการรับรู้ไม่ตรงกัน กลไกราชการทำตามนโยบายและหน้าที่ที่สั่งจากระดับบนตามเวลาและสถานการณ์ ในขณะที่ชุมชนอยู่กับปัญหารอบด้านที่เสี่ยงภัย ยาบ้าขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ แต่งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ระเบียบการยุ่งยาก ไม่ทันสถานการณ์และปัญหาที่เป็นอยู่ ระบบการจัดการของคนในชุมชนที่รวมตัวกันไม่ติดและรูปแบบราชการจึงกระจัดกระจายหรือแข็งตัวในเชิงโครงสร้างที่ประสพความพ่ายแพ้ต่อชุมชนจัดตั้งที่มีทั้งยุทธศาสตร์การเมืองระดับท้องถิ่น กลไกราชการ องค์การค้ายาระดับกลาง จิตวิทยาชุมชน ระบบตลาดขายตรง เครือข่าย

เชื่อมโยงภายในและภายนอก ผลประโยชน์ตอบแทนสูงในรูปแบบต่าง ๆ ชุมชนจัดตั้งขององค์กร ค่ายบำบัดจึงเพิ่มขยายพื้นที่เกินกว่าชุมชนอ่อนแอและชุมชนรูปแบบจะด้านทานไว้ได้ทั้งในระยะสั้น และระยะยาวของปัญหา

4. การบำบัดรักษาผู้ป่วย การติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นกระบวนการ การเพิ่มจำนวนผู้เสพยาเสพติดในเชิงปริมาณมีมากถึง 3 ล้านคน เป็นเด็กและเยาวชนถึง 6 แสนคน เมื่อเทียบกับสถานที่ที่ช่วยบำบัดรักษาของภาคราชการ โรงพยาบาลทุกแห่ง ภาคเอกชน และอื่น ๆ ปรากฏว่าไม่เพียงพอและเป็นสัดส่วนที่แทบไม่ช่วยลดปัญหานี้ลงได้ รัฐให้ความสำคัญในด้านนี้ต่ำมากในระยะเวลาที่ผ่านมา มีเพียง 10-12% เท่านั้นที่หายขาดจากการบำบัดรักษา ส่วนใหญ่เมื่อรักษาหายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เมื่อกลับสู่ชุมชน ครอบครัว สิ่งแวดล้อม เพื่อน ๆ ที่เคยเสพยาด้วยกันแทบไม่มีใครอดพันต้องกลับไปเสพยาอีก การรักษาผู้เสพยาจึงมีข้อมูลการรักษาไม่หายขาดเฉลี่ย 2-4 ครั้ง และเมื่อกลับไปเสพยาอีกต้องพึ่งยามากขึ้น พัฒนาตัวเองขึ้นเป็นผู้ค้ารายย่อย ขนาดกลาง หาเหยื่อและสมาชิกในรูปของการชักชวนให้ลองเสพยา การบอกต่อถึงความสุข สัมผัสความทุกข์จากปัญหาต่าง ๆ ได้ผลตอบแทนในรูปวัตถุสิ่งของ ยาบ้าเสพยาฟรี เงินค่าตอบแทน และอื่น ๆ การเสพยาบ้าจึงทวีคูณมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนที่มีสถานะเป็นนักเรียนนักศึกษาและติดยาบ้าอาศัยช่องว่าง “โรงเรียนสีขาว” ในแนวคิด “สิทธิเด็ก” ไม่แยกเด็กออกจากเพื่อนในโรงเรียนทำให้การขายยาบ้าในโรงเรียนระดับหน้ากักแก่การปกป้องควบคุมเด็กส่วนหนึ่งจึงมีสภาพ เข้า-ออก โรงเรียนหลายแห่งหรือโรงเรียนเดิมแต่กลับมีอาชีพแฝงหาผู้ซื้อยาบ้าในโรงเรียนอย่างง่ายดายและสะดวกยิ่ง นอกจากนั้นกระบวนการติดตาม ช่วยเหลือฟื้นฟู การทำให้จิตใจเข้มแข็งยังขาดตอน ปล่อยปละละเลย สังคมชุมชนไม่ยอมรับ ไม่มีงานทำ และรายได้ล้วนเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้เสพยาบ้าส่วนใหญ่กลับไปเสพยาอีกพร้อมกับเป็นกลไกในการขายยาบ้าในธุรกิจถาวรต่อไป

5. การสร้างเอกภาพในการจัดการปัญหา ยาบ้าในระดับประเทศ พื้นที่ชุมชน ระดับสถานศึกษา ในเชิงโครงสร้างระบบบริหารจัดการตามระบบกลไกราชการดูเสมือนว่าเกิดเอกภาพในการสั่งการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมดังเช่นนโยบายคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541 การจัดตั้งองค์กรอำนวยการดำเนินงานในระดับชาติและระดับพื้นที่ ศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และอื่น ๆ ได้เกิดผลดีระหว่างนโยบายรัฐเชิงความมั่นคงกับกลไกราชการเข้าใจตรงกันมากขึ้น แต่ข้อเท็จจริงการปฏิบัติงานยังไม่เกิดเอกภาพมากเท่าที่ควร กระทรวง ทบวง กรม กลไกราชการที่เกี่ยวข้องยังมีลักษณะแยกส่วนกันดำเนินงาน งบประมาณกระจุกตัวอยู่ในบางหน่วยงาน หลายครั้งเกิดความสับสนไม่ทันกับปัญหาและสถานการณ์ในชุมชน พื้นที่ หน่วยงานดังเช่นสำนักงาน ป.ป.ส. ที่เป็นหน่วยงานหลักและโดยตรงมีอำนาจและสถานะเป็นเพียงกรมทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ ข้อจำกัดทางปฏิบัติการเชิงรุกเข้าสู่ปัญหา ยาบ้ามีแทบทุกด้าน ส่วนใหญ่มุ่งทำแผนปฏิบัติการ มาตรการ โครงการนำร่อง และจัดสรรแบ่งงบประมาณลงไปสู่โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานอื่นที่ไม่เพียงพอ สำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติที่มีหน้าที่ในการปราบปรามจับกุมยาบ้า งบประมาณในส่วนนี้ขาดแคลน ขาดเครื่องมืออาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติหน้าที่ต่ำ การปฏิบัติงานไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร การประสานทั้งในเชิงโครงสร้างแนวดิ่งในระบบราชการมีปัญหาในเชิงเอกภาพ การสั่ง การประสานงานในเกือบทุกขั้นตอน รวมทั้งการเชื่อมโยงกับชุมชน เครือข่ายประชาชน องค์กรเอกชน หน่วยงานระดับอื่น ๆ ในเชิงแนวราบล้วนมีอุปสรรค ขาดความเข้าใจตรงกัน และไม่ต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาภัยร้ายร่วมกัน

6. เด็กและเยาวชนไทยเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักขององค์กรค้ายาบ้าใน 4 ลักษณะ ได้แก่ การเป็นเหยื่อ เครื่องมือ ระบบตลาด และการป้องกันให้พ้นผิด ด้วยการมองว่าเด็กนั้นง่ายต่อการชักชวนให้หลงเชื่อเป็นเหยื่อการลองใช้ยาบ้า เมื่อเสพจนติดเข้าจะพัฒนาตนเองเป็นทั้งผู้เสพและผู้จำหน่ายในเวลาเดียวกัน กลายเป็นเครื่องมือของการปล่อยยาบ้าด้วยการนำจิตวิทยาวัยรุ่น ปัญหาครอบครัวมาใช้ ต่อจากนั้นจึงขยายเข้าสู่กลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันกลายเป็นระบบตลาดขายตรง (Direct Sale) ที่เป็นระบบลูกโซ่ รู้จักระบบการขายผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ การตัดตอนออกจากผู้ค้ารายใหญ่เมื่อกระทำความผิด มีระบบดูแลคุ้มครอง ให้สวัสดิการเมื่อเด็กถูกเจ้าหน้าที่จับกุมจะช่วยป้องกันให้พ้นผิดได้ง่ายเนื่องจากระบบกฎหมายเอื้อให้เด็กถูกลงโทษต่ำ ดักเตือน ทำทัณฑ์บน หรืออยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ระยะเวลาหลังจากเด็กและเยาวชนจะถูกจับกุมในฐานะผู้ค้ารายย่อยที่มีจำนวนมากขึ้นมหาศาล ในระยะหลังกระบวนการขนยาบ้าขายโดยตรง และการซ่อนยาบ้าในระดับตลาดกลางและล่างนิยมให้ผู้หญิงและเยาวชนสตรีเข้ามาทำมากขึ้น จนเด็กผู้หญิงจำนวนไม่น้อยต้องถูกกึ่งบังคับเข้าทำงานและรับเคราะห์ในการสารภาพผิดแทนบุคคลในครอบครัวมากขึ้นตามลำดับ

สำหรับการชักจูงเด็กและเยาวชน แรกเริ่มจากกลุ่มเด็กที่มีปัญหาทางครอบครัว แดกแยก ขัดสน ยากจน มีผลการเรียนต่ำ ความประพฤติเป็นตัวก่อกรวนในชุมชนจะถูกองค์กรค้ายาชักจูงให้ลองยาบ้าฟรีจนติด เรียนรู้กระบวนการส่งยา ดูต้นทาง เป็นสาย รู้จักส่งของตามที่นัดหมายปรนเปรอด้วยวัตถุสิ่งของเสื้อผ้าอย่างดี แก้ปัญหาหนี้สิน ยกย่องคุณภาพชีวิตดีขึ้น นอกจากนี้องค์กรค้ายาจะโยนไปสู่วัยรุ่นที่มีความสามารถดี กว้างขวางเป็นที่รู้จักและยอมรับในกลุ่มเพื่อน กลุ่มนี้จะถูกปรนเปรอด้วยยาบ้าที่เสฟฟรี วัตถุสิ่งของ รถมอเตอร์ไซด์ เครื่องเล่นซีดี เพศตรงข้าม เงินจำนวนมาก จนทุกคนพอใจต่อความสุขที่ได้รับทั้งทางเพศ ยาบ้า และวัตถุสิ่งของ กลุ่มเป้าหมายของขบวนการค้ายาบ้ากลุ่มใหญ่คือเด็กปกติ ชนชั้นกลาง ที่มีฐานะทางสังคมและรายได้เพื่อเป็นระบบตลาดที่มีกำลังซื้อทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมากมาย สภาพปัจจุบันจึงมีเด็กคละกันไม่แยกฐานะชนชั้น ภูมิหลังครอบครัว หรือเพศหญิงชายแต่ประการใด จนมีตัวเลขเด็กและเยาวชนใช้ยาบ้าถึง 600,000 คน ในภาพรวมเด็กไทยขณะนี้ทุกคนจึงอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการติดยาบ้า่างายตายมากขึ้นตามลำดับ

7. สาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กติดยาบ้า ส่วนใหญ่เกิดจากการชักชวนแนะนำ การบอกต่อของเพื่อนที่รู้จักกัน ด้วยวัยที่อยากรู้อยากเห็น ค่านิยมตามเพื่อน การทดลองใช้ยาบ้าเป็น

แพชชั่นเพื่อทำให้เกิดความตื่นเต้นสดชื่น และจินตนาการตามความต้องการ ยาบ้าที่เสพครั้งแรก อาจมีสารผสมพิเศษง่ายต่อการติดอย่างรวดเร็วในเด็กบางกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ เด็กจำนวนไม่น้อยขายยาบ้าเพื่อให้ได้เงินจำนวนมากและมีชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนั้นปัจจัยส่งเสริมที่เพิ่มมากขึ้น จนน่าเป็นห่วงคือครอบครัวจำนวนมากไม่น้อยสนับสนุนให้บุตรหลานของตนเองเข้าสู่กระบวนการค้า ยาบ้า เด็กมีความสับสนแยกแยะไม่ออกระหว่างสิ่งที่ดีกับความไม่ถูกต้อง ปัญหาครอบครัวตงงาน 2-3 ล้านคน ขาดรายได้จุนเจือครอบครัวยิ่งทำให้การขยายตัวของยาบ้ารุนแรงขึ้น การขายยาบ้า ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น มีเงินทองจับจ่ายใช้สอย รถยนต์ บ้าน หมดหนี้สิน และการเสี่ยงที่จะ ถูกจับมีโอกาสน้อยมากนัก สภาพการสร้างคุณค่า วิฤตทางศีลธรรม ค่านิยมอยู่ที่วัตถุสิ่งของ ผลตอบแทนมีมากล้นเป็นปัจจัยที่เด็ก เยาวชนในครอบครัวจำนวนมากถูกผลักดันเข้าสู่กระบวนการ ค้ายาบ้าอย่างง่ายดาย

8. ความชัดเจนในเชิงนโยบายกับประเทศเพื่อนบ้าน การแก้ไขปัญหายาบ้าในระดับ ภูมิภาค ทวีภาคีบนพื้นฐานความเสมอภาค ความไว้วางใจและผลประโยชน์ร่วมกัน ปัญหา และอุปสรรคที่ผ่านมาในเชิงนานาชาติเรามาตามนโยบายของกลุ่มประเทศมหาอำนาจ องค์กร สหประชาชาติในทางการเมืองระหว่างประเทศ กัดดันประเทศเพื่อนบ้านในปัญหายาเสพติด สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตยและอื่น ๆ นอกจากนั้นการกระทบกระทั่งในปัญหาชายแดน ชนกลุ่ม น้อย แรงงานข้ามชาติ การทำประมง ป่าไม้ ทรัพยากรอื่น ๆ ล้วนเชื่อมโยงกับปัญหายาบ้าที่แทรก อยู่จนแก้ปัญหาในเชิงการประสานระบบรัฐต่อรัฐได้ยากยิ่ง การปฏิเสธความรับผิดชอบและการให้ ความร่วมมือจึงอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้นการขนส่งสารเคมีตั้งต้นเพื่อ เป็นสารผสมในการผลิตยาบ้าจำนวนมากมหาศาลล้วนมีการลำเลียงส่งผ่านตามชายแดนประเทศ ในภูมิภาคนี้อย่างง่ายดายและเปิดเผยยากแก่การควบคุม กระบวนการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ตามบริเวณชายแดนได้รับการดูแลปกป้องคุ้มครองจากกองกำลังอาวุธที่ทันสมัยของชนกลุ่มน้อย มีชนกลุ่มน้อย ชาวเขาบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ เป็นเสมือนกองทัพนครยาบ้าลำเลียงสู่บริเวณ ชายแดนตลอดเวลาเพื่อรอการขนย้ายสู่ประเทศไทยต่อไป

9. การผลิตยาบ้าต้นทุนมีราคาเพียงเม็ดละ 2-3 บาท จากพื้นที่ของประเทศเพื่อน บ้านเมื่อมีการขนย้ายเข้าสู่บริเวณชายแดนแนวตะเข็บ ยาบ้าแต่ละเม็ดจะมีมูลค่าเพิ่มเป็นเม็ดละ 15-20 บาท เมื่อมีการสั่งซื้อการขนยาบ้าครั้งละมาก ๆ เข้าสู่ส่วนกลางกรุงเทพมหานครและเขต ปริมณฑลราคายาบ้าจะยิ่งสูงขึ้นถึงเม็ดละ 50-60 บาท และเมื่อจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไปด้วย ระบบการขายตรงสู่กลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนยาบ้าจะขายกันในระดับ 80-100 บาท ในระดับ ภูมิภาค บางจังหวัดราคายาบ้าอาจสูงถึง 100-120 บาทต่อเม็ด ทั้งนี้ราคายาบ้ามีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาตามระดับของนโยบาย มาตรการต่าง ๆ ผลของการจับกุม ปราบปราม กลไกตลาด และความต้องการของผู้เสพด้วยความแตกต่างของราคา ผลประโยชน์ของการขนส่งยาบ้า การ จำหน่ายมีผลตอบแทนสูงมาก ความเสี่ยงมีน้อย และบทลงโทษต่ำ อัตราการขยายตัวของยาบ้าใน

ระบบตลาดเครือข่ายขายตรง เพิ่มยอดเพิ่มจำนวนจึงทำให้เพิ่มจำนวนผู้ค้า ผู้ส่ง ผู้เสพ อย่างรวดเร็วจนมีสัดส่วนสูงขึ้นตามลำดับ

10. ประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชนที่ทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ล้วนเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนทำให้ปัญหายาบาเพิ่มขึ้นถึง 42.9% ไม่ได้ช่วยให้งานในชุมชนง่ายขึ้นมีการจับแล้วปล่อย การหาประโยชน์ การรับสินบน ส่วยยาบาถึง 23.8% มีตำรวจเพียง 33.3% ที่ลดปัญหายาบาในชุมชนได้เพียงบางส่วน ประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชนล้วนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย กลัวการถูกคุกคาม กลั่นแกล้ง ทำงานการแก้ไขป้องกันยาบาในชุมชนค่อนข้างโดดเดี่ยวขาดความเชื่อมั่นไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ กิจกรรมของชุมชนจึงไม่ประสบผลสำเร็จ กรอบการทำงานแคบ และไม่สามารถต่อสู้กับชุมชนจัดตั้งขององค์การค้ายาบาได้เท่าที่ควร

11. ครอบครัวของเด็กที่เป็นผู้จำหน่าย ผู้เสพไม่สามารถรับมือกับปัญหานี้ได้ ขาดการดูแลเอาใจใส่ติดตามเท่าที่ควร ความรุนแรงในสถานการณ์และปัญหาอุปถัมภ์ทำให้เด็กทุกฐานะทุกสังคมชนชั้นเข้าไปมีส่วนพัวพันกับขบวนการค้ายาบา พ่อแม่ ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การระมัดระวัง การสังเกตสิ่งผิดปกติ การช่วยเหลือปกป้องบุตรหลานของตนเอง กว่าจะรู้ปัญหาเด็กก็กลายเป็นผู้เสพหรือผู้จำหน่ายไปเสียแล้ว นอกจากนั้นความสับสนทางศีลธรรม วิกฤตทางจริยธรรมระดับครอบครัวเกิดขึ้นมาก เด็กจำนวนไม่น้อยเข้าสู่กระบวนการค้ายาบาจากการสนับสนุนของบุคคลในครอบครัวให้เข้ามาช่วยเหลือในฐานะกิจการของครอบครัวด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ถึง 44.0% เด็กมีความเข้าใจเป็นงานที่ดียอมรับได้ 38.6% ใกล้เคียงกับเป็นงานที่ไม่ดี 39.5% ความสับสนดังกล่าวเกิดขึ้นในหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคมคือระบบครอบครัวซึ่งล้วนส่งผลต่อกระบวนการอบรมสมาชิกของสังคมเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นปรากฏการณ์ครอบครัวไร้คุณภาพ ขาดความอบอุ่น สมาชิกถูกลงโทษรุนแรงมีมากขึ้นตามลำดับนับแต่บิดาติดคุกเพราะขายยาบา มารดามีปัญหาต้องบำบัดรักษา ลูกอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กหรืออยู่ตามลำพังไร้ผู้ดูแล

12. ข้อมูลสำคัญของเด็กและเยาวชนในกระบวนการค้ายาเสพติด

12.1 เด็กและเยาวชนเป็นเพศชาย 90.5% อายุระหว่าง 15 - 16 ปี มาจากครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น มีปัญหาความรุนแรง ยาจนไม่เรียนหนังสือ คบเพื่อนไม่ดี ครอบครัวมีสมาชิกเฉลี่ย 4-5 คน มีอาชีพรับจ้างทำนา รายได้ 3,000-5,000 บาท มีหนี้สิน 25,000-30,000 บาท การเลี้ยงดูลูกปล่อยปละละเลย

12.2 การติดยามีสาเหตุจากเพื่อนแนะนำ 80% ด้วยการเสพรครั้งแรกใช้ยาเข้มข้นทำให้ติดงายรวดเร็ว มีความรู้สึกตื่นเต้นสนุกสนาน กระชุ่มกระชวย การขายยาต้องการได้เงิน มีชีวิตสุขสบาย 72.4% เด็กนำเงินไปใช้ในการซื้อวัตถุ เทียวเตร่ ซื้อยาบา เด็กมีโอกาสและทางเลือก 72.4% แต่เด็กเลิกไม่ได้กลัวไม่มีเพื่อน พ่อแม่ไม่ยอม มีอันตรายและอาจถูกทำร้ายหรือเสียชีวิตได้

12.3 การทำงานของเด็กเสี่ยงอันตรายสูงมาก สุขภาพทรุดโทรม ถ้าถูกจับต้องช่วยเหลือตัวเอง เด็กได้รับยาและเงิน 1,000-3,000 บาท รายได้น้อยกว่าผู้ใหญ่ 70.4% ส่วนใหญ่ทำงานกลางคืน เด็กขายยาให้กับเด็กด้วยกัน 66.7% ด้วยวิธีการขายตรง จำนวนที่ขาย 2-10 เม็ด เด็กเก็บเงินเอง 66.7%

12.4 ในชุมชนมีแหล่งขายยา 1-2 แห่ง มีเด็กทำงานด้วย 2-5 คน กระบวนการคัดเลือกจัดคนที่ไว้ใจได้ มีความสัมพันธ์รักใคร่ระดับพี่น้องกับเจ้าของยา มีหลักประกันชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามชุมชนอ่อนแอลงตามลำดับ วัฒนธรรมเป็นบริโภคนิยม โครงสร้างท้องถิ่นของประชาชนชาติที่พึ่งและกระบวนการต่อต้านสู้อำนาจและอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของขบวนการค้ายาไม่ได้

12.5 การผลิตยาบ้าจะทำในลักษณะเคลื่อนที่ไม่แน่นอน มีระบบการจัดการดูแลควบคุมเป็นทอด ๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในขบวนการทุกขั้นตอน ยาบ้ายังอันตรายมากขึ้นเพราะมีการผสมเฮโรอีน ยาฆ่าหญ้า และสารหนู ลงไปด้วย

รัฐบาล กลไกราชการ

นโยบาย 141/2541 การรณรงค์ การจัดสัมมนา การแจกจ่าย โครงการนำร่อง การผลิตสื่อ การจับรายย่อย

ความล้มเหลวตามปัญหา

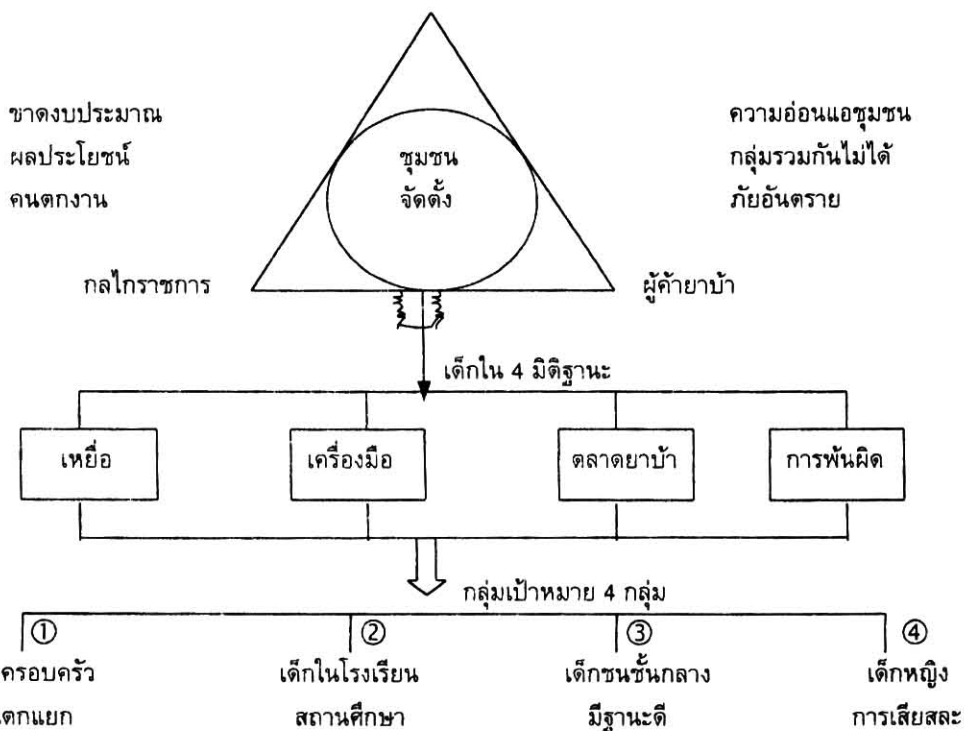
5-7 ปี

องค์กรค้ายาบ้า

ระบบอุตสาหกรรม การเมืองระดับชาติ ตลาดขายตรง ระบบธนาคาร เทคโนโลยี สารเคมีข้ามชาติ

นักการเมืองท้องถิ่น

ผลตอบแทน

สวัสดิการ ยาบ้าเสพติด เพศตรงข้าม รายได้เงินดี ปลดหนี้ครอบครัว วัตถุสิ่งของ รถ CD

เด็กติดยาบ้า

600,000 คน

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961142719

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการ

การป้องกัน ปรามปรามและบำบัดฟื้นฟู

ก. การป้องกันช่วยเหลือ

1. นโยบายการป้องกันต้องมีความสำคัญมากกว่าการปรามปรามจับกุม การสร้างภูมิคุ้มกัน เจตคติ ความเข้มแข็ง ระบบข้อมูลข่าวสาร ความได้ตรงตรงเกรงกลัว ซาตินิยมต่อปัญหา ลุกหลานมากกว่าการเผยแพร่ การให้ความรู้ด้านโทษภัยของยาบ้า การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาการป้องกันช่วยเหลือต้องมีการเตรียมการในระยะสูงขึ้นไปจนถึงขั้น "จิตสำนึก" มากกว่า "การรับรู้" ที่ผ่านมา

2. การเชื่อมโยงระบบหลักสูตรกับสังคมภายนอก สถาบันทางศาสนาให้เด็กได้เรียนรู้ใน 3 มิติ โรงเรียน วัด สังคม หลักสูตรในโรงเรียนมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ "เก่ง ดี มีความสุข" ให้เชื่อมโยงกับสภาพปัญหาสังคมในเชิงพฤติกรรม "วัดถุนิยม เพศเสรี ยาเสพติด" และการลงสู่การปฏิบัติจริง "ความรู้คู่คุณธรรม" ในเชิงศาสนาพุทธมีการฝึกฝนทักษะชีวิต "การรู้จักปฏิเสธ" ต่อการชักชวนของเพื่อนให้ลองใช้ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ

3. การแบ่งพื้นที่ตามความรุนแรงของปัญหา ยาบ้า การกำหนดมาตรการเริ่มที่แกนนำสำคัญของชุมชน คุณค่าทางศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจพึ่งตนเอง กลุ่มเยาวชน องค์กรเอกชน รัฐบาลและกลไกราชการสนับสนุนการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายมากกว่าโครงการนำร่องหันมาเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน ปรับเปลี่ยนเจตคติ วิธีการคิดแก้ปัญหาในเชิงการเรียนรู้แก้ปัญหาพร้อมกัน ช่วยเหลือให้ความมั่นใจในความปลอดภัยแก่ชีวิตในชุมชนได้

4. การประสานครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ศาสนาให้เป็นหน่วยสำคัญในการแก้ไขปัญหายาบ้าเพื่อลดเงื่อนไขชุมชนจัดตั้งจากองค์การค้ายาบ้าในแต่ละแห่ง ครอบครัว ประชาชน ผู้ปกครองมีความรู้ ข้อมูลที่ถูกต้องในการปกป้องดูแลบุตรหลานตัวเอง เข้าใจแนวคิดการปรามปราม ป้องกันบำบัดรักษาอย่างครบวงจร ผู้บริหารกล้ายอมรับเปิดเผยปัญหายาเสพติดในโรงเรียนของตน ชุมชนช่วยกันสร้างอาชีพรายได้ให้โอกาสกับผู้ติดยาในการกลับตัว มีมาตรการกฎหมายทางสังคมอย่างเข้มงวดต่อการจัดการปัญหาแต่แรกเริ่ม คุ้มครองดูแลกันเองและประสานกับกลไกของรัฐในการเฝ้าระวังชุมชนของตนเองอย่างเต็มที่

5. การสร้างคุณค่าในเด็กไทยให้รู้จักเคารพตนเอง มีศักยภาพและเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ไม่ฟุ้งเฟ้อไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ วัฒนธรรมตะวันตก ค่านิยมเสรีนิยม เด็กต้องเรียนรู้ความแตกต่างและความหลากหลายสิ่งแวดล้อมยุคใหม่ในมิติที่สมดุล ลงตัวกับพื้นฐานทางสังคมไทย

6. การมีนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายเรื่องสถานบันเทิงอย่างชัดเจน จำกัด บริเวณพื้นที่ (Zoning) เฉพาะ ดูแลกวตขันอย่างเข้มงวดต่อเนืองเรื่องเด็กและเยาวชนเข้า สถานบันเทิง ไม่ส่งเสริมให้มีการโฆษณา บุหรี่ เหล้า เครื่องดื่มชูกำลังในเวลาที่เด็กส่วนใหญ่อยู่กับ รายการของสื่อต่าง ๆ สังคายนานำสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องลดปัญหา การคอร์รับขัน ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

ข. ทางด้านการปราบปราม

1. การปราบปรามจับกุมผู้ค้ายาบ้าส่วนใหญ่ได้ผู้กระทำผิดรายย่อยเป็นส่วนใหญ่ จำนวนไม่น้อยเป็นเด็ก สตรี คนตงงาน และเป็นกลุ่มคนระดับล่าง ปรากฏว่าผู้ค้ารายใหญ่ระดับ ประเทศ เครือข่ายในระดับพื้นที่สูงกลับมีสถิติจับกุมได้ไม่มากนัก การปราบปรามจับกุม น่าจะเน้น กลุ่มนี้มากกว่าผู้เสพและผู้ค้ารายย่อยรวมทั้งการจัดการองค์กรค้ายาบ้าให้เด็ดขาดและต่อเนื่อง แยกเด็กและสตรีกลุ่มเสี่ยงให้เป็นผู้ป่วย ทำการบำบัดรักษาฟื้นฟูให้หายขาด จัดระบบการศึกษา และการมีงานทำรองรับอย่างเพียงพอ

2. ปริมาณยาบ้าที่จับกุมได้มีเพียง 10-12% ของยาบ้าที่ส่งเข้ามาตามบริเวณชายแดน รอยตะเข็บบริเวณประเทศเพื่อนบ้าน แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของกลไกราชการ ระบบข่าว การตรวจตราจับกุมการระมัดระวังล้วนเป็นปัญหา อุปสรรค ล้าสมัย และไม่ทันกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำเนินงานต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน มีการระบุหน่วยงาน ตัวบุคคล ที่ต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สังคายนาคความสัมพันธ์เชื่อมโยงระบบข่าวกับการปราบปรามจับกุม ให้ดียิ่งขึ้น

3. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการยาเสพติด (Work Shop) ต้องเป็นวาระแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลที่ต้องขจัดปัญหายาบ้าให้ลดและหมดไปมากที่สุด การสร้างเอกภาพและ องค์รวมของการแก้ไขปัญหาด้วยกลไกราชการต้องไม่แยกส่วนหรือรวมตัวกันหลวม ๆ เฉพาะ กิจการ เปิดเผยข้อมูล ยุทธศาสตร์ ข้อเด่นข้อด้อย ปัญหาข้อจำกัดของการดำเนินงานร่วมกัน การใช้ทรัพยากร งบประมาณอย่างถูกต้องคุ้มค่า ต่อเนื่อง และลงสู่ความเข้มแข็งของกระบวนการ ชุมชนและเครือข่ายประชาชนให้มากที่สุด

4. การยกเลิกหรือทบทวนยุทธศาสตร์ของเดิมที่ผ่านมาที่ง่าย สะดวก ใช้งบประมาณ มากแต่ไม่ค่อยได้ผลและทันกับปัญหายาบ้าที่กำลังทวีความรุนแรงและมีระบบการจัดการที่ดีกว่า ยุทธศาสตร์ กลไกราชการเหล่านี้ได้แก่ การรณรงค์ การสัมมนาวิชาการ การผลิตสื่อ โครงการนำร่อง การจับกุมรายย่อย การแจกธงป้ายให้ชุมชนโรงเรียน แต่ต้องเน้นยุทธศาสตร์ระดับล่างขึ้นบน วัฒนธรรมชุมชน การบริหารจัดการที่รวดเร็วเด็ดขาด ทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริม พัฒนาเครือข่ายระดับพื้นที่ การศึกษาเปรียบเทียบ และอื่น ๆ

5. การสังคายนาระบบการยุติธรรมทั้งระบบให้รวดเร็วขึ้น การจัดตั้งศาลคดี ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน การลงโทษอย่างเด็ดขาดในกลุ่มข้าราชการที่กระทำผิด ระมัดระวัง

ให้รอบคอบต่อโทษการประหารชีวิต การเชื่อมโยงกระบวนการยุติธรรมให้สัมพันธ์สอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น

6. รัฐควรสนับสนุนเครื่องมือการตรวจค้นที่ทันสมัยมากขึ้น อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย เครื่องมือสื่อสาร งบประมาณ ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ

ค. การบำบัดรักษา ติดตามฟื้นฟู

1. การบำบัดรักษาเด็กและเยาวชน 6 แสนคน ในกรอบระยะเวลา 3-5 ปี ด้วยกระบวนการที่หลากหลายทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรทางศาสนา ชุมชนต่าง ๆ เด็กและเยาวชนเหล่านี้ให้แยกเป็นผู้ป่วยตามระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีอยู่ ระบบการส่งต่อจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้วยแนวความคิด "การบำบัดรักษาให้หายขาดต้องมีกระบวนการติดตามฟื้นฟูอย่างถูกต้องต่อเนื่อง" การใช้ชุมชนเชิงพหุภาคีในการเป็นฐานปราบปราม ป้องกัน บำบัดรักษา หมุนเวียนกลุ่มเด็กและเยาวชนให้ห่างจากยาบ้า สภาพชุมชนเดิม การยอมรับและฟื้นฟูสภาพจิตใจที่เข้มแข็งกลับมา ประสานกับกลไกของรัฐในการฝึกอบรมวินัย จิตใจเข้มแข็ง อดทน สมာธิ ศิล ปัญญา ครอบครัวดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดปัญหาและหมั่นติดตามระมัดระวังเพื่อน การใช้เวลาว่าง กิจกรรมต่าง ๆ

2. การรวบรวมวิธีการบำบัดรักษาที่ประสบผลสำเร็จจนเด็กหายขาดแล้วไม่กลับไปเสพยาบ้าอีก สมุนไพรภูมิปัญญาชาวบ้าน วิทยาการสมัยใหม่ ศึกษาถึงจุดเด่น ความเชื่อ วิธีการขั้นตอนต่าง ๆ การปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด การเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียที่มีอยู่ การเรียนรู้ร่วมกัน การนำไปใช้ในชุมชนเครือข่ายแต่ละแห่ง การประยุกต์ใช้ และอื่น ๆ

ง. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. การศึกษาชุมชนบางแห่งที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าต่ำมาก องค์กรประกอบอะไรที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งชุมชน การร่วมมือระดับล่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระบบคุณค่า ศาสนา วัฒนธรรม กลไกของรัฐที่ปรับบทบาทมากขึ้น เครือข่ายชาวบ้าน เศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ และอื่น ๆ

2. การประเมินติดตามโครงการต่าง ๆ ของราชการว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด จุดแข็งจุดด้อยของกระบวนการทำงานของภาคราชการและภาคประชาชนเกิดขึ้นที่จุดไหน งบประมาณ ทรัพยากร บุคลากรได้ลงสู่ข้อจำกัดในเวลาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาเพียงใด

3. การสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักของพลังประชาชนให้กล้าเผชิญกับปัญหา ยาบ้าในชุมชน การเชื่อมต่อกับพลังแผ่นดินให้เกิดกิจกรรมกับพลังราชการ นักการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม องค์ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าต่อระบบครอบครัวชุมชน ระบบโรงเรียนต้องพัฒนาจิตวิญญาณ ความเข้าใจมากกว่าการนำเสนอโครงการและความรุนแรงของยาบ้าตามที่ผ่านมา

21970 ฉ.1

สว	สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา
10/2	สำนักกรรมวิธีการ 2
7.3	รายงานของคณะกรรมการกิจการ
363.45	สตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา
2545	พิจารณาศึกษา เรื่อง สถานการณ์และ
	ปัญหาชาวบ้านต่อเด็กและเยาวชนใน
	ประเทศไทย

